

SEZONA 1921/22

GLEDALIŠKI LIST

ŠTEVILKA 23

IZDAJA UDRUŽENJE GLED. IGRALCEV

◻ ◻ MESTNI ODBOR LJUBLJANA ◻ ◻

◻ ◻ UREJA GUSTAV STRNIŠA ◻ ◻

CENA DIN 2.50

:: THE REX Co. ::

LJUBLJANA

Telefon 268 — Gradišče št. 10 — Telefon 268

! Underwood ! ! Opalograph !

pisalni stroji so
najboljši

razmnoževalni aparati
so svetovnoznani

Zahtevajte
ponudbe!

Zahtevajte
ponudbe!

Prva slovenska filmska tovarna

V. Bešter, atelje „Helios“

Ljubljana

propagandni oddelek
za industrijo in obrt

prevzema in izdeluje vsakovrstno film-
sko reklamo po naravi in po načrtih.

Predvajanje v vseh večjih kinematografih v Jugo-
:: slaviji ter po dogovoru tudi v inozemstvu. ::

Spored za 23. teden.

Drama

Sreda, 15. marca	—	Prekrasne Sabinke.	E
Četrtek, 16. marca	—	Dramska predstava v op. gled.	
Petek, 17. marca	—	Hamlet.	E
Sobota, 18. marca	—	Maryša.	C
Nedelja, 19. marca	—	Hamlet.	Izven.
Poned., 20. marca	—	Prekrasne Sabinke.	D
Torek, 21. marca	—	Zaprto.	

Opera

Sreda, 15. marca	—	Bohème.	A
Četrtek, 16. marca	—	Dramska predstava Žlahtni meščan.	Izven.
Petek, 17. marca	—	Zaprto.	
Sobota, 18. marca	—	Madame Butterfly.	B
Nedelja, 19. marca	—	Plesna legendica. Cavalleria Rusticana.	Izven.
Poned., 20. marca	—	Zaprto.	
Torek, 21. marca	—	Werther.	E

Prekrasne Sabinke

Zgodovinski dogodek v treh delih. Spisal Leonid Andrejev.
Preložil O. Š.

Režiser: O. ŠEST.

Scipion	g. Rogoz.
Debeli Rimljan	g. Gaberščik.
Pavel Emilij	g. Šest.
Agripina	g. Cesar.
Prvi Rimljan	g. Markič.
Drugi Rimljan	g. Smerkol.
Ank Marcij	g. Peček.
Prvi Sabinec	g. Murgelj.
Kleopatra	ga. Wintrova.
Prozerpina	gna. V. Danilova.
Junonica	gna. Rovanova.
Veronika	gna. Rakarjeva.
Prva Sabinka	gna. Šturмова.
Druga Sabinka	* * *

Rimljani, Sabinci, Sabinke, profesorji, trobentači.

Dejanje se vrši za časa ustanovitve Rima. I. in III. dejanje
v naselbini Rimljanov, II. v naselbini Sabinecev.

HAMLET,

kraljevič danski.

Žaloigra v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Ivan Cankar.

Režiser: O. ŠEST.

Klavdij, kralj danski	g. Gaberščik.
Hamlet, sin prejšnjega in nečak sedanjega kralja	g. Rogoz.
Polonij, prvi komornik	g. Ločnik.
Laertes, njegov sin	g. Kralj.
Horacij, Hamletov prijatelj	g. Peček.
Voltimand,	g. Markič.
Kornelij,	g. Bitenc.
Rozenkranc,	g. Drenovec.
Gildenstern,	g. Železnik.
Osrik,	g. Strniša.
Plemič	g. Murgelj.
Marcel,	g. Medven.
Bernardo,	g. Šubelj.
Francisko, vojak	g. Smerkol.
Rajnold, sluga Polonijev	g. Cesar.
Fortinbras, kraljevič norveški	g. Gregorin.
Duh Hamletovega očeta, prejšnjega kralja Hamleta	g. Terčič.
Dvornik	g. Medven.
Prvi igralec	g. Lipah.
Drugi igralec	g. Šubelj.
Tretji igralec	g. Bitenc.
Igralka	gna. Gorjupova.
Sluga	g. Murgelj.
Duhovnik	g. Markič.
Gertruda, kraljica danska in Hamletova mati	ga. Danilova.
Ofelija, Polonijeva hči	ga. Šaričeva.
Prvi grobar	g. Daneš.
Drugi grobar	g. Plut.

Osebe v igri:

Prolog	g. Bitenc.
Kralj	g. Lipah.
Kraljica	gna. Gorjupova.
Lucijan, kraljev nečak	g. Šubelj.

Gospodje in gospé z dvora, častniki, vojaki, sluge.

Vrši se Helsingörju na Danskem.

Glasbo zložil A. Balatka. — Po tretjem dejanju
daljša pavza.

Maryša

Drama v petih dejanjih. Češko spisala Al. in O. Mrštik, poslovenil Fran Albrecht.

Režiser: Z. ROGOZ.

Lizal, kmet			g. Šest.
Lizalka, žena			gdč. Rakarjeva.
Maryša, hči			ga. Rogozova.
Rozara, dekla			gdč. Vera Danilova.
Vavra, mlinar			g. Gaberščik.
France, rekrut			g. Drenovec.
Horačka, njegova mati			gdč. Rovanova.
Strouhalka, Maryšina teta			ga. Wintrova.
Strouhal, njen mož			g. Medven.
Maryšina babica			gdč. Šturmovca.
Krčmar, Francetov varih			g. Gregorin.
Krčmarica			gdč. Gorjupova.
Pavel, mesarski pomočnik			g. Lipah.
Hrdlička, občinski sluga			g. Plut.
Sodni sluga			g. Strniša.
Prvi	} rekrut	{	g. Markič.
Drugi			g. Bitenc.
Tretji			* * *
Francelj	} soseda	{	g. Cesar.
Bušek			g. Šubelj.
Vojtena	} dninarice	{	* * *
Rozsivalka			* * *
Hodličkova			gdč. Mira Danilova.
Krištof, dninar			g. Cesar.

Rekruti, godci, kmetje, množica.

Kraj dejanja: moravska vas. — Tretje dejanje se vrši dve leti pozneje kot prvo.

La Bohème

Opera v 4. dejanjih. Po H. Murgerju napisala G. Giacosa
in L. Illica, vglasbil G. Puccini.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Rudolf, poet (tenor)	g. Kovač.
Marcel, slikar (bariton)	g. Romanowski.
Schaunard, glasbenik (bariton)	g. Trbuhovič.
Collin, filozof (bas)	g. Zupan.
Mimi (sopran)	gna. Zikova.
Musette (sopran)	gna. Thalerjeva.
Alcindor (bas)	} g. Zorman.
Benoit (bas)	
Parpignol (tenor)	g. Mohorič.
Carinski stražnik (bas)	g. Drenovec.

Dijaki, šivilje, meščani, prodajalci, vojaki, natakariji, otroci.

Godi se v Parizu približno leta 1830. Prva vprizoritev
leta 1897 v Turinu.

I. V manzardi. Pesnik Rudolf in slikar Marcel zmrzujeta v nezakurjeni sobi, premišljujejoč, kako bi jo ogrela. Rudolf se odloči žrtvovati svoj rokopis neke drame, zakuri ž njim in oba se pri peči veselita toplote. Pridružita se jima filozof Collin in glasbenik Schaunard. Poslednji je bil k sreči zaslužil nekoliko srebrnjakov s tem, da je na željo nekega Angleža toliko časa sviral, dokler ni poginil papagaj, ki je bil Angležu nadležen.

Četvorica umetnikov pozabi vse nadloge siromaštva, popiva veselo, razuzdano, ali kruta usoda že prihaja v osebi hišnega gospodarja Benoit-a, ki prinese pobotnico za 3 mesečno stanarino. Ali naši umetniki se ne dajo z lepa preplašiti; z najsladkejšimi besedami vabijo Benoit-a, naj ž njimi pije, kar se jim tudi kmalu posreči. Benoit sicer poskuša dobiti denar, ali četvorica se ne uda in Marcel omeni, da je bil Benoit, dasi je oženjen, nedavno zvalil v past mlado krasotico. Četvorica hlini razljučenost, očita Benoit-u nečistost, ter ga končno pahne skozi vrata. Rudolfovi prijatelji odhajajo v kavarno, on pa

obljubi priti za njimi, ker hoče končati neko pesniško delo. Mrači se že in delo pesniku ne gre izpod rok: kar potrka nekdo na vrata. Rudolf odpre, vstopi Mimi, njegova soseda, ki ji je ugasnila sveča. Šibka deklica namah omedli, Rudolf se trudi, pomagati ji, toda ona se predrami in hoče oditi; prižgana sveča ji na pragu spet ugasne, prižge jo vnovič in zdaj zapazi, da je izgubila ključ svoje sobe, ko je omedlela. Oba iščeta ključ v temi, Rudolf ga najde in vtakne v žep. Dražestna deklica je pesnika očarala, ali tudi ona že gori zanj, v razgovoru si vzajemno razodeneta ljubezen ter skleneta ostati skupaj. Srečna se napotita za prijatelji v kavarno.

II. Na trgu v quartier latin. Veselo vrvenje pred kavarno „Momus“. Tudi naša četvorica je tu, Rudolf v družbi z Mimi. Snidejo se v kavarni in popivajo. Marcel je slabe volje, ker ga je bila zapustila Musette, ki je sedaj ljubica bogatega starikavega gizdalina Alcindora. Kar se prikaže znana krasotica Musette, za njo Alcindor. Musette takoj zapazi svojega Marcela in sede nalašč k sosedni mizi, blizu njega, da ga zopet pridobi. Na poti pa ji je Alcindor, zato hlini bolečine na nogi, češ, čevlji jo tišči. Alcindora pošlje s čevljem k bližnjemu čevljarju, tako se ji je mogoče združiti z Marcelom, ki jo spet radostno sprejme. Začuje se vojaška godba. Ko pride mimo, se ji vesela množica pridruži, na čelu je naša četvorica z Mimi in Musette, prepuštvivši plačilo računa v kavarni Alcindoru.

III. Pri barieri d'Enfer. Rudolf in Mimi ne živita več složno, ljubezen Musette in Marcela je tudi že precej zrahljana. Marcel, Rudolf in Musette popivajo v veseli družbi v gostilni, Mimi pride in prosi Marcela za svēt. Marcel pravi, naj se ločita, Mimi meni, da bi bilo res najboljše tako. Ker Rudolf baš prihaja iz krčme, svetuje Marcel, naj Mimi odide. Mimi gre, ali skriva se v bližini. Marcel opominja Rudolfa, naj ne bo ljubosumen, naj se spravi z Mimi in spet v ljubezni veselo ž njo živi. Rudolf pravi, da iskreno ljubi svojo Mimi, da je pa njegova ljubav ne more oteti preteče smrti, sumljivi kašelji da jo ugonobi. Skrita Mimi je vse čula, stopi k Rudolfu in hoče poslavljajoč se oditi. On ji prigovarja, ali ona pravi, da hoče zopet biti sama in izdelovati umetne cvetice kakor poprej. Ganjena vzameta slovo in odideta. Musette in Marcel sta se zopet sprla in se jezna razideta.

IV. V manzardi. Siromašna četvorica uganja svoje burke, kar prihiti Musette in pové, da ji sledi na smrt bolna Mimi. Hitro ji pomagajo vsi, polože jo na postelj in kmalu ji toliko odleže, da more govoriti. Da morejo preskrbeti zdravil, sklenejo, zastaviti in prodati kar kdo more; Mimi in Rudolf ostaneta sama. Ko se vrnejo prijatelji, je Mimi že oslabela, mirno leži na postelji. Vsi mislijo, da spi, ali kmalu se uverijo, da je mrtva.

ŽLAHTNI MEŠČAN,

komedija s plesom in petjem v petih dejanjih. Spisal Mc-
lière. Za slovenski oder priredil Frid. Juvančič. Glasbo s
porabo starih francoskih motivov zložil L. M. Škrjanc.

Režiser: B. PUTJATA.

Dirigent: A. NEFFAT.

Jourdain	g. Putjata
Jourdainka	ga. Danilova
Lucila, njiju hči	ga. Šaričeva
Cléonte, njen častivec	g. Železnik
Markiza Dorimena	ga. Škerlj-Medvedova
Grof Dorante, njen ljubček	g. Drenovec
Nikola, služkinja pri Jourdainovih	g. Juvanova
Covielle, sluga Cléontov	g. Plut
Učitelj glasbe	g. Danilo
Njegov učenec	ga. Ribičeva
Učitelj plesa	g. Šubelj
Učitelj borenja	g. Gregorin
Učitelj modroslovja	g. Daneš
Prvi pevec	g. Mohorič
Drugi pevec	g. Perko
Krojač	g. Lipah
Krojaški vajenec	gna. Gorjupova
Prvi lakaj	g. Bitenc
Drugi lakaj	g. Kudrič
Mufti	g. Kralj

Pojočji in plešoči Turki. Pojočji derviši. Pevci. Plesavci, kro-
jački, vajenci, kuharčki.

Plese je naštudirala ga Poljakova. Plešejo ga. Poljakova
in baletni zbor.

Kraj: Jourdainov dom v Parizu. Čas: XVII. stoletje.

Madame Butterfly

Opera v treh dejanjih. Besedilo po japonski tragediji napisala L. Illica in G. Giacosa. Vglasbil G. Puccini.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Madame Butterfly (Cio-Cio-San)	gna. Thalerjeva.
Suzuki, njena služabnica	gna. Šterkova.
F. P. Pinkerton, častnik mornarice S. U. A.	g. Kovač.
Kate Pinkerton	ga. Smolenskaja.
Sharpless, ameriški konzul v Nagasaki .	g. Romanowski.
Goro	g. Bratuž.
Princ Yamadori	g. Terčič.
Bonzo	g. Bagrow.
Yakuzidé	g. Simončič.
Komisar	g. Zorman.
Uradnik	g. Drenovec.
Mati Cio-Cio-Sane	ga. Lumbarjeva.
Sestrična Cio-Cio-Sane	gna. Koreninova.

Sorodniki, prijatelji in prijateljice Cio-Cio-Sane, sluge.

Godi se v mestu Nagasaki na Japonskem dandanes.

Zopet Puccini na našem odru. Priznajmo, vsi radi poslušamo njegovo glasbo, ki res osvaja srca poslušalcev. Veliki mojster, ki nas je v tekoči sezoni očaral s svojo Bohème, v prošli s Tosko, nas je znova posetil. Daleč nekje so njegove misli, daleč kjer se dviguje krasni Nagasaki sredi krizantem in črešenj na divnem gričku v mali hišici.

Prelepa mala Butterfly pride, spremljana od prijateljic, pozdravit dospelega mornarskega častnika Pinkertona, ki se raduje s svojim prijateljem Sharplessom krasote narave in vživa nje čare. Mladi Amerikanec se v šali hoče ženiti na „devetstoindevetdeset let“ kot je japonski običaj, a iz te šale nastane resnica. Komisar nastopi in naznani navzočim, da Cio-Cio-San in F. P. Pinkerton stopita v zakon, kar potrdita z lastnoročnimi podpisi. Nato se praznuje svatba. A na-

enkrat se čuje iz dalje glas Bonza in sorodnikov male Butterfly ki prihaja vedno bližje in proklinja nevernico. Vsi odidejo. Noč nastane. Iz pristana vstaja megla, lučke migljajo, vse je tiho, tupatam vzblesti zvezda. Prokleta a srečna Butterfly išče v objemu svojega ženina pozabljenja in sreče.

Pinkerton odpotuje.

Mnogo časa mine. Butterfly živi zapuščena s svojo služkinjo Suzuki sredi cvetočega gaja v hišici na gričku v Nagasaki. Obljube Pinkertona so pozabljene, a ona mu ostane zvesta. Roko princa Yamadori odkloni. Nestrpna postaja. Tedaj ji Sharpless prinese pismo in ji pove, da Pinkerton prihaja. Čul se bo topov strel in ona bo srečna! Že ga zre pred svojimi očmi. V težkem pričakovanju, ukaže Suzuki, naj natrga cvetic ki jih potem natrosita po sobi da jo omami njih duh, a svatbena halja, ki jo obleče naj budi spomine na ono srečno noč.

Tako čakata ženski z otrokom Cio-Cio-Sanini v hišici vso dolgo noč. Kdaj pride zaželjeni?

Dani se. Zora vstaja. Vse oživlja. Butterfly še vedno čaka odkod pride on, ljubljeni. Kaj bo rekel? Kako bo vesel ko zagleda svoje dete?

Pa Pinkerton je že davno pozabil malo Japonko in se poročil z bogato miss Kate, ki izve o razmerju svojega moža in prosi malo Butterfly odpuščanja.

Tega ona ne prenese in si konča življenje.

PLESNA LEGENDICA

Mimična igra v enem dejanju. Po G. Kellerju priredil in vglasbil Risto Savin.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: H. POLJAKOVA.

Muza ga. Poljakova.
 Eros gna. Chladkova.
 Menih g. J. Drenovec.
 Narod.

V slikah:

Sv. Marija ga. Mencinova.
 Sv. Cecilija ga. Ribičeva.
 Kralj David g. Drenovec.

Godci, plesoči pari, angelčki in angeli.

Kmetski ples pleše gna. Nikitina in baletni zbor.

Deloma nove dekoracije naslikal g. Skružny.

Po zapiskih sv. Gregorija je bila Muza plesalka med svetniki. Kot dete dobrih staršev je bila prisrčna devičica, ki je marljivo služila Materi božji. Prepojena s strastjo nepremagljivega veselja do plesa, je nepremotljivo plesala, kadar ni molila. Plesala je s svojimi tovarišicami, z otroci, z mladeniči, pa tudi sama; plesala je doma, po vrtovih in livadah. Kadar je šla k oltarju, je bil njen korak bolj podoben ljubkemu plesu nego hoji, tudi pred cerkvenimi vrati je v naglici nekoliko poplesala po gladkih mramornatih ploščah.

V prazno kapelo, kjer se nahaja kip čudodelne Marije, vstopita Muza in Eros: Muza prinese cvetice v počeščenje Marije. Eros hoče Muzo nežno objeti, ona pa se mu rahlo izvije, poklekne pred Marijo in pobožno moli. V temi se prikaže menih, stopi k Muzi, jo prime za roko, povprašujoč jo, kako to, da tukaj pleše. Muza mu odgovori, da je nameravala s plesom Marijo častiti. Menih jo vpraša, jeli bi hotela pustiti ples le za en dan? Potem bi se mogla vse leto veseliti in plesati. Muza to obljubi. Nadalje vpraša menih: Bi li hotela opustiti posvetno ljubezen in ples in rajši živeti Bogu,

služiti Mariji ter v večnem življenju rajati z nebeškimi četami? Muza se ne more odločiti.

1. prikazen.

Menih se spremeni v kralja Davida, pokaže ji v podobi zemeljsko veselje, deklica naj voli. Muza postane žalostna in odkloni.

2. prikazen.

Ko Muza premišljuje, zagleda v nebeškem raju angele, device in sv. Cecilijo, ki sede k orglam in svira himno v čast Matere božje. Muza je premagana, poda kralju roko, ter obljubi, kar on zahteva. Prične se ples angelov. Muza mičejo vabljivi ritmi, težko vztraja in končno res začne plesati. Prelomila je obljubo. Začuje se grom, ki postaja vedno silnejši. Muza pleše vedno hitreje in strastneje, vrti se z besno brzino. Vstopivši Eros hoče Muzo rešiti, ona pa se mu iztrga in pleše dalje po kapeli, katero razsvetlujejo švigajoče strele. Ljudstvo išče pred viharjem v kapeli zavetja ter preti Muzi, ona prosi čudodelno Marijo pomoči.

3. prikazen.

Kip Matere božje leskeče v nebeški luči. Muza kleči pred njim. Odpro se nebesa, sv. Cecilija, kralj David in angeli se prikažejo. Mati božja stopi k deklici in jo odvede v nebesa. Polagoma izgine nebeška prikazen, pred Marijinim kipom leži mrtva Muza.

Cavalleria rusticana

Opera v 1 dejanju. Besedilo napisala po G. Verdi, G. Targioni-Tozzetti in G. Menasci. — Vglasbil Pietro Mascagni.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: G. TRBUHOVIČ.

Santuzza (sopran) ga. Lewandovska.
 Lola (mezzo-sopran) ga. Trbuhovičeva.
 Turiddu (tenor) g. Drvota.
 Alfio (bariton) g. Bagrov.
 Lucia (alt) gna. Kalouskova.

Vaščani in vaščanke.

Godi se današnje dni na kmetih v Siciliji.

Prva vprizoritev v Rimu l. 1890.

Turiddu je bil, preden je šel k vojakom, zaročen z Lolo, sedaj ženo Alfija. Po končani vojaški službi se je Turiddu vrnil domov, in ker je našel Lolo poročeno, si je poiskal drugo dekle, Santuzzo. Kmalu pa se mu je srce zanjo ohladilo in vzplamtelo spet za Lolo. — Predigro prekine podoknica — siciliana, ki jo poje Turiddu svoji Loli. Velika noč je, ljudstvo se zbira pred cerkvijo, poje, veseleč se lepega spomladanskega jutra, in odide. Santuzza hoče govoriti s Turiddom, vpraša njegovo mater Lucijo, kje da bi ga našla, mati pravi, da je odšel v Francofonte, Santuzza pa ji odgovori, da so ga videli ponoči na vasi.

Voznik Alfijo prihaja po daljši odsotnosti spet domov, sovaščani ga veselo pozdravijo, in ko se v cerkvi začne služba božja, odidejo v cerkev, Alfijo pa gre domov.

Santuzza je pričakala Turidda, prosi ga naj se ji ne izneveri, očita mu ljubezen do Lole. Turiddu pa je ne posluša. Na poti v cerkev pride mimo Lola, Turiddu hoče ž njo, ali Santuzza mu to zabrani. Ves razjarjen jo nato Turiddu siloma pahne s poti in odide v cerkev.

Santuzza misli na osveto, zato ji je Alfijo baš dobrodošel. Pove mu, da jo je oskrnil Turiddu, ki zapeljuje zdaj Lolo. Alfijo

Priseže, še danes maščevati se in odide. Ljudstvo zapušča cerkev, ž njimi Turiddu in Lola. Pred gostilno veselo pojo in pijo. Vsi pozdravijo prihajajočega Alfija, Turiddu mu ponudi polno čašo, ki jo pa Alfijo odkloni, rekoč, da je zanj to vino strup. Turiddu izlije vino Alfiju pod noge, potem ugrizne Alfija v uho v znamenje dvoboja na nože. Turiddu pokliče svojo mater, se silno vznemirjen od nje poslovil in hiti na dvoboj. Kmalu se začuje hrup in kričanje, vaščanje prihite in povedó, da je bil ravnokar Turiddu usmrčen.

WERTHER

Opera v štirih dejanjih. Besedilo napisali po Goetheju E. Blau, P. Milliet in G. Hartmann. Prevel M. Pugelj. Vglasbil J. Massenet.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: F. BUČAR.

Werther (tenor)	g. Kovač.
Lota (mezzosopran)	ga. Kavčnik-Thierry-jeva.
Albert (bariton), Lotin ženin	g. Bagrov.
Župan, Lotin oče (bas)	g. Zupan.
Zofija, Lotina sestra (sopran)	gna. Thalerjeva.
Schmidt (tenor)	} županovi prijatelji	{ g. Bratuž.
Ivan (bas)		
Brühlmann (bas)	g. Erklavec.
Katica (sopran)	ga. Erklavčeva.

Županovi otroci, meščani in meščanke, sluga.

Godi se v okolici in v mestu Wetzlar na Nemškem od julija do decembra leta 1788. — Dekoracije izdelala gg. Fajtinger in Magolič.

Prva predstava se je vršila 16. februarja 1892 v dvorni operi na Dunaju. V Parizu so opero prvič igrali 16. januarja 1893. v „Opéra-Comique“.

I. Ž u p a n o v d o m. Župan, oče Lotin, stanuje v gradiču nekega kneza blizu malega mesteca na Nemškem. Na terasi stanovanja uči svoje otroke peti božično pesem, kar pridejo prijatelji in znanci po Loto, ki je z njim vred povabljena na ples. Werther, ki je tudi povabljen na ples, pride, občuduje ta krasni kotiček priproste domačije. Lota poskrbi pred odhodom na ples še vse potrebno in dá otrokom kruha kot namestnica umrle matere, potem odide z Wertherjem na ples. Albert, Lotin ženin, se vrne iz potovanja, obžaluje, da Lote ni doma in reče, da pride jutri. Werther in Lota se vrneta s plesa, on ji razodene svojo ljubav, ona pa mu pove, da je nevesta Albertova. Werther odide nesrečen.

II. **Pod lipami.** Albert in Lota sta poročena. V cerkvi je služba božja, ljudstvo prihaja, med njimi tudi Albert in Lota. Werther vidi zakonsko dvojico in da duška svoji nesreči v otožnem spevu. Ko gre Albert mimo, nagovori Wertherja rekoč, da mu je znano, da ljubi Loto, toda on to rad odpusti. Werther se mu srčno zahvali za prijateljsko zaupanje in obljubi, da se odreče tej sreči. Zofija, Lotina sestra, pride s cveticami, namenjenimi župniku, ki slavi danes 50 letnico svoje poroke. Zofija nagovarja Wertherja, naj tudi on pride na današnjo slavnost, kjer bodo tudi plesali, in odide v župnišče. Werther očita sam sebi laž, češ, Albertu ni povedal resnice, in hoče oditi, ali Lota mu stopi nasproti iz cerkve gredoč. V njiju razgovoru se pokaže, da hoče ostati zvesta svojemu soprogu, da se morata ločiti, četudi ne za vekomaj. Odhajajoča reče Wertherju, naj jo poseti božični dan.

III. **Lota in Werther.** Lotina soba. Lota se spominja Wertherja. čita njegova pisma ter prosi Boga, naj ji iztrga to ljubezen iz srca. Nenadno vstopi Werther. V daljšem razgovoru ji zatrjuje nepremagljivo ljubezen, roteč jo, naj prizna resnico, naj bo njegova. Lota se bori, se obvladuje ali konečno zmaga ljubezen, ne brani se več njegovega objema. Ko se zave, kaj je storila, zbeži v sosedno sobo. Werther v obupu sklene usmrtiti se. — Albert se vrne domov, vidi odprte duri in prazno sobo, pokliče Loto, zapazi njeno zadrego ter vpraša, kdor da je bil baš kar tu. Sluga prinese pismo Wertherja, v katerem prosi Werther Alberta, naj mu posodi svoja dva samokresa, ker mora iti na dolgo potovanje. Albert veli Loti, naj da slugi samokresa. Tako mora Lota sama izročiti orožje, s kojim se Werther usmrti. Po odhodu Albertovem hiti Lota k Wertherju, da prepreči nesrečo.

IV. **Wertherjeva smrt.** Wertherjeva soba. Božični večer. Werther leži ob mizi smrtno ranjen. Lota prihiti vsa preplašena ali kmalu spozna, da mora Werther umreti. Lota razodene umirajočemu Wertherju svojo vročo ljubezen, ga poljubi, in kmalu na to izdihne Werther svojo blago dušo.

Igralec.

Igralec današnjega dne je, ali preveč zatiran, ali pa preveč samostojen. In on ne more prenesti ne enega, ne drugega. Iz njega ne nastane nič pravega, in to v enem, ko tudi v drugem slučaju. On ne pride ne tu, ne tam do svoje zadnje in najvišje popolnosti, do katere bi pač moral priti. In ravno zaradi tega nam danes igralec ni niti prilično to, kar bi nam lahko bil. Tamkaj, kjer služi režiserju samo še kot orodje, kjer je torej samo še sredstvo za namen, kjer se ga vadi, se mu jemlje osebnost, skratka, kjer se ga zatira, tamkaj je že zdavnaj zgubil vsak živ vpliv na umetniški razvoj gledališča. Tamkaj pa, kjer gre lastno pot, neodvisen, neprestano od vsacega ozira osvobojen, večno na potovanju, tam ne more biti govora o omenjenem vplivu. Tamkaj noče igralec ničesar drugega, kot samega sebe. To naivno iskanje samega sebe, pa je lastno samo igralcu.

Vendar se mora ta brezmejoči, čisto zastrupljeni egoizem igralca razumeti in opravičiti. To leži v njegovem poklicu, ki je najnevarnejši, najnehvaležnejši in izmed vseh poklicev najbolj izpostavljen in razupit. Ne, zaradi tega, mu poznejši rod ne plete vencev. Kdo izmed drugih umetnikov si je gotov, da mu bode poznejši rod pletel vence in to koliko časa? In kdo izmed njih si dela iz tega skrbi? Misel na poznejše rodove in na njihove problematične vence, je kot misel na drugi svet. Ta misel vleče često kot pajčolan ali kot groza, često se blešči kot svit skozi dušo; ali vedno slabi moč, ki se jo za ta svet, posebno pa za sedanost tako silno rabi. Če bi bil samo poznejši rod igralcu zaprt, potem bi človek sočutje prihranil za druge resnejše stvari, kot za take otročarije. Ampak igralcu ostanejo ja skoraj vsi dohodi k sedanosti zaprti, celo vsi dohodi v samega sebe, če drugi ljudje niso tako prijazni, da mu jih odpro. Med vsemi umetniki na zemlji, je on najbolj brezmočen. Nihče ne more muzika ovirati, da ne bi

komponiral, nihče slikarja, da ne bi slikal, nihče pesnika, da ne bi pisal pesmi. Vsi lahko delajo če hočejo, kar hočejo in kolikor hočejo. Le igralec je v tem odvisen popolnoma od drugih ljudi. Drugi ljudje so oni, ki določajo kedaj naj dela, sklepajo kako veliko ali tudi kako malo sme narediti in odločujejo kaj mora narediti. In to so ljudje, ki niso vedno najpametnejši, tudi ne vedno najprijetnejši in najdobrohotnejši ljudje, ki tako vsemogočno z njim razpolagajo, sklepajo in odločajo. On je edini izmed umetnikov, ki si pusti rezati v porcijah svoje delovanje in ustvarjanje. On je edini, ki mora čakati da se mu dovoli izkoristiti svoj talent. In pri tem je on edini izmed vseh, ki ne sme čakati; kajti on nima časa, življenje mineva, njegov talent pa je vezan na življenje. On izgubi mladeniško svežost, če se stara. On otrpne če mu manjka vaje. On gineva, se krči, če začne dvomiti ali če celo neha v sebe upati.

Človek se mora zamisliti v to stanje, predno ga more popolnoma razumeti. Ali tega človek skoro ne more; ni si v tem popolnoma na jasnem, ker si ne more predstaviti dovolj jasno to rafinirano duševno zaslužjenost. Da pa ne manjka temu stanu še zadnje grozote, zato je obdan še z gotovo komiko. Vendar so ja vedno le najbolj resne in tragične stvari, zaradi katerih se ljudje smejejo. Vi se smejete stari obsedeli devici, vi se krivite od smeha kadar slišite koga, ki jeca ker je zaljubljen, vi zasmehujete staro žensko, ki čuti mladeniško. Toraj se smejete samim tragedijam. Toda, kakor so nehali zasmehovati pritlikavce, pohablence in idiote, tako se bode tudi nehalo nekega dne smatrati igralce za dvorske norče publike in takrat se bode gledalo na bedo igralstva s popolnoma drugim očesom. Sicer leži to še globoko v bistvu gladališča in sedaj še ni sredstva za uspešen boj proti temu naziranju. Vendar pa ne sme biti spoznanje v neizpremenljivosti te nadloge povsod za pasivnost, ampak ravno nasprotno, en vzrok več skušati olajšati to nadlogo.

Če se pomisli, kako tesno je igralcu čas in priložnost odmerjena, in to od drugih, tedaj razumemo, zakaj gre

njegov egoizem do neizmernosti. Ali takoj se spozna, koliko žrtev doprinese ta egoizem v teku igralskega življenja, koliko skrajnih odpovedi, koliko trdih in bolečih vajeti si mora naložiti. In vendar je vsak igralec že često in često te najuspešnejše pretrpel. In mnogo je drugih, manj srečnih igralcev, ki celo svoje življenje prebijejo v teh mukah. Težko si človek predstavlja, kako stopnjo koncentracije, živčne moči in notranjega samozatajevanja je potreba, da more konečno po tako dolgem čakanju, utrujenju in obupavanju, naenkrat pokazati in razkriti cel svoj talent v popolni svežosti. In vendar imenujejo igralci to srečen slučaj. Ali si je mogoče predstavljati, koliko discipline, koliko samozatajevanja in koliko živčne moči je potreba, celo svojo zmožnost položiti pošteno v eno malenkostno, zoperno, brezupno in nehvaležno ulogo. In vendar se to vrši vsak večer, povsod kjer se dviga in pada gledališki zastor. Brez dvoma igralec se zlorablja.

Pred tridesetimi leti ko sta nastopila Otto Brahm in Maks Reinhard kot vodilna moža in ustvarila nov način uprizarjanja dramatične pesnitve, sta dvignila tudi ugled igralca. Ali že dvajset let, ko vsak režiser, v vsakem mestu od Severnega pa do Baltiškega morja, od Rena pa do Donave, misli, da je Otto Brahm ali Maks Reinhardt, se zlorablja in muči igralec. Oni so orodje, to je resnica, ali oni so v višjem smislu in v višjo uporabo, kot za ustvarjanje režiserske znanosti. Nihče, kdor pozna gledališko dno zadnjih let, ne more zanikati, da hoče večina teh slavohlepnih režiserjev samega sebe uveljaviti, njihov temperament, njihovo duhovitost, njihov ritem, Ali ravno ta izključna volja do samega sebe, napravi režiserja ravnodušnega do igralca in ga že od začetka odtuji njegovim zmožnostim in pomanjkanju. Kako često se zgodi, da režiser ne zna brzdati svoj močni temperament in igralcu prekine sceno sredi velikega efekta. To je neizmerna brutalnost, ki se ji ne najde enake zato, ker se pri tako mnogih gledaliških skušnjah zopet in zopet ponavlja. (Dalje prih.)

Luči.

Ruski V. G. Korolenko, poslovenil G. Strniša.

Bilo je zdavnaj, ko sem temen, jesenski večer plul po ogromni sibirski reki. Naenkrat je na ovinku, pod črnimi gorami, vzblestela luč.

Zagorela je jarko, silno, povsem blizu . . . — No, slava Bogu! — sem kriknil vesel, — blizu je naše ležišče! —

Čolnar se je obrnil, pogledal preko rame na luč in se spet apatično oprl na veslo:

— Daleč! —

Nisem verjel: luč je razločno žarela in lila svoj blesk iz nedoločne tmine. No, čolnar je imel prav, izkazalo se je res, da je luč daleč.

Svojestvo teh luči je bližanje, izbegavanje tmine, migljanje, obetanje in izvabljanje v svojo bližino. Zazdi se ti, le še dva, tri udarce z veslom — in pot je končana . . . A med tem je še — daleč! . . .

Dolgo smo še pluli po črni, tintasti reki. Porajali so se tolmeni in skale, vstajali in izginjali za nami ter se izgubljali v brezkončni daljavi, a luč je blestela jasno pred nami, lijoča svoj žar in vabeča — že tako čisto blizu in vendar še tako daleč . . .

Še zdaj se često spomnim one temne reke, obsenčene od skalovitih gor, in one živoblesteče luči. Koliko luči me je že vabilo i preje, i pozneje, a nobena več s svojo blizostjo. No — življenje teče med temi ogromnimi bregovi, a luči so še daleč. In spet se je treba opreti na vesla . . .

In vendar . . . vendar so luči — kje še pred nami! . . .

Usoda.

Dve zvezdi sta se spojili
na sinjih valovih neba,
združeni sta se vtopili
v temne globine sveta —

V dve duši sta se spremenili,
šli na življenja pot;
trudni se izgrešili,
bolni prevare in zmot —

Gustav Strniša.

Damski modni salon TEODOR KUNC --- LJUBLJANA

Beethovnova ulica šte. 9

se priporoča za izvrševanje angleških kostumov, plaščev,
bluz in franc. toalet, in vseh v to stroko spadajočih del.

STEGU in DRUGI, Ljubljana, SV. PETRA CESTA 95.

Elektr. naprave za luč in moč, elektr. material, lokomo-
bile, transmisije, stroji vseh vrst. Naprave za žage, stroji
za obdelovanje lesa. :: Naprave za sušenje in parjenje
lesa ter prenos žaganja. :: Parne in vročevodne kurjave.

Lastna strojna, mehanična, elektro-delavnica, avtogenično varjenje.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA

priporoča svojo veliko zalogo koloni-
jalnega in špecerijskega blaga, češke
in angleške manufakture in najfinejših
mesnih izdelkov.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

V LJUBLJANI, STRITARJEVA ULICA ŠT. 2

Brzoi. naslov: BANKA, LJUBLJANA Telef. št. 261 in 413

Delniška glavnica: K 50,000.000.— ::: Rezerve: K 45,000.000.—

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle

Podružnice: BREŽICE, CELJE, GORICA, KRANJ, MARIBOR,

::: NOVI SAD, PTUJ, SARAJEVO, SPLIT, TRST :::

Krojaški atelje za gospode in dame

JOS. ROJINA, Ljubljana

::: Aleksandrova cesta št. 3 :::

Parfumerija in galanterija. Specialna trgovina ščetarskih
izdelkov. Edina zaloga jugoslovanskih igralnih kart

M. MIHELIC

Šelenburgova ul. LJUBLJANA Šelenburgova ul.

LIUBLJANA
ČEBROGLJ
 KOSPOSVEŠKA C. 14 - VEGOVA 10

Se priporoča špecijska trgovina

Leskovic & Meden

Liubljana :: Jurčičev trg.

Po starih nizkih cenah

nudiva angleško sukno najnovjših vzorcev. Vedno v zalogi vsakovrstne obleke za gospode in dečke. Obleke po meri izvršujeva v lastnem modnem salonu :: v najkrajšem času, po najnovjšem kroju. ::

Ložar in Bizjak LJUBLJANA
 Sv. Petra cesta 20.

Jugoslovanski kreditni zavod
 v LJUBLJANI, Marijin trg 8

obrestuje HRANILNE VLOGE na knjižice 4 $\frac{1}{2}$ %
 :: in TEKOČI RAČUN po ::

Daje posojila na vknjižbo in poroke ter trgovske
 kredite.

FRANC BAR

LJUBLJANA

CANKARJEVO nabr. 5

; TELEFON ŠT. 407 :

v Sloveniji največja zaloga pisalnih strojev, barvnih trakov, ogljenega papirja, razmnoževalnih aparatov in vseh pisarniških potrebščin. — Prvovrstna mehanična delavnica za popravila pisalnih in računskih strojev.

Kavarna 'ZVEZDA'

(Fran Krapeš) Ljubljana Kongresni trg

Shajališče gledališke publike.

F. BRUMAT, Ljubljana

Vsakovrstno manufakturo in tkanine

!! po konkurenčni ceni. !!

MESTNI TRG ŠT. 25. I.

Parna pekarna

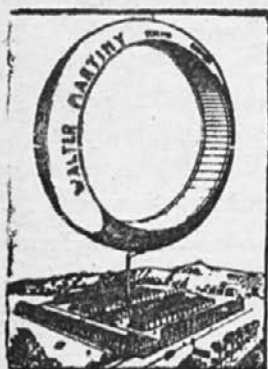
Jakob Kavčič

Ljubljana Gradišče štev. 5

večkrat na dan sveže in vsakovrstno pecivo.

Konkurenčne cene!

Konkurenčne cene!

M. KUŠTRIN LJUBLJANA

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumastih obročev iz tovarne „WALTER MARTINY“. Na razpolago je hidraulična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Centrala: **Ljubljana, Rimska cesta šte. 2.**

Telefon šte. 588.

Brzjavni: **Kuštrin, Ljubljana.**

Podružnice: **Ljubljana, Dunajska cesta šte. 20.**

Telefon šte. 470.

Maribor, Jurčičeva ulica šte. 9. Telefon šte. 133.

Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.

PRIPOROČA SE RESTAVRACIJA
GLAVNI KOLODVOR, LJUBLJANA
MATIJA DOLNIČAR, RESTAVRATER

MLEKARSKA DRUŽBA ZA JUGOSLAVIJO
LJUBLJANA d. z o. z. **Vojaška ul. 10**

priporoča svoje mlečne izdelke, kot surovo maslo, razne vrste sira, zlasti pa pasterizirano mleko, ki ga bo dostavljala v prihodnje na dom.

Največji davki

Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete!

Mnogo denarja si lahko prihranite

ako kupujete blago za moške in ženske obleke, perilo, trikotažo, posteljno opremo i. t. d. v velikem skladišču blaga veletrgovine

A. & E. Skaberne

Ljubljana,

Mestni trg števil. 10.

